

YPO/PB/uh

19.2.2009

Erityisesti mainittakoon, että vedenottoa ja vesikauppaa käsittelevät esitykset ovat perusteltuja muutoksia nykylakiin verrattuna. Niissä paikallisen väestön vedensaanti asetetaan ensisijaiseksi muihin käyttäjiin verrattuna. Uiton erityissäännöstelyn poistaminen uittojen vähennyttyä on myös järkevää. Kalatalousvelvoitetta ja –maksua koskeva uudistus, jossa toimenpidevelvoite ja maksu ovat nykyistä selvemmin tasa-arvoisia vaihtoehtoja, on myös tervetullut uudistus, koska se käytännön tilanteissa tarjoaa useampia vaihtoehtoja kalakannan turvaamiseksi.

Purojen luonnontilan säilyttäminen

Lakiesitykseen sisältyy lisäksi ehdotukset luonnontilaisten purojen vesiuoman säilyminen huomioimiseksi luonnontilassa. Lakiesityksessä todetaan - niin kuin aikoinaan mietinnössäkkin -, että tältä osin ongelmana ei niinkään ole sääntelyn riittämättömyys kuin se, ettei olemassa olevia säännöksiä valvota tai niitä ei tunneta.

Lakiesityksessä onkin päädytty aivan oikein korostamaan purojen luonnontilaisuuden vaarantamisen luvanvaraisuutta ottamalla asiasta erillinen säännös lain kolmanteen lukuun. Tämä ratkaisu varmistanee sen, että myös purojen vesiuoman muutokset tulevat paremmin lupaharkinnan piiriin.

2006 mietinnön mukainen poikkeuslupaesitys Valtioneuvostolle säilytettävä laissa

2006 vesilakimietinnön perusteella periaatteellisesti tärkein uudistus vesilaissa koski ehdotonta luvanmyöntämisestettä. Työryhmä teki tuolloin ehdotuksen menettelystä, jolla valtioneuvosto viime kädessä voisi ratkaista yleisen edun kannalta merkittävien vesitaloushankkeiden toteuttamisen tai niiden kieltämisen. Tällainen uudistus korostaisi demokraattisesti valittujen ja eduskunnalle vastuullisten päättäjiä asemaa päätöksenteossa.

Työryhmän ehdotus siitä, että valtioneuvosto voisi myöntää poikkeuksen ehdottomasta luvanmyöntämisestä, jos ”hankkeen toteuttaminen on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista” ja ”jos yleistä turvallisuutta, energiahuoltoa, liikenneyhteyksiä, tulvilta suojautumista, yhdyskunnan vesihuoltoa tai muuta näihin verrattavaa yhteiskunnan kannalta merkittävää tarkoitusta palvelevalle hankkeelle ei voida myöntää lupaa luvanmyöntämisesteen takia, ympäristölupaviraston on siirrettävä asia tältä osin valtioneuvoston ratkaistavaksi”.

Työryhmän ehdotus on SAK:n mielestä edelleen kannatettava. Se vastaa pohjoismaisen demokratian periaatteita paremmin kuin tuomarivaltaa tukeva nykylaki. Jo mietintövaiheessa SAK olisi halunnut perusteluiksi lisättävän ilmastopolitiikka yhdeksi huomioitavaksi näkökohdaksi. Vesivoima on uusiutuvaa, kotimaista ja päästötöntä energiatuotantoa, jolla voidaan välttää haitallisia hiilidioksidipäästöjä, joiden vähentämiseen Suomi myös valtiona on sitoutunut. Tässä mielessä vesivoiman ympäristöhyödyt ovat merkittävät, mutta nykylaki ei edellytä intressivertailua edes ympäristöhaittojen ja -hyötyjen

YPO/PB/uh

19.2.2009

välillä. Vesivoimalla voidaan myös alentaa tarvetta hankkia kalliita päästöoikeuksia, joten sen käytön edistämällä jo rakennetuissa vesistöissä on myös vahvat kansantaloudelliset perusteet. Ilmastopoliittiset syyt tulisi siksi uutena ja ajankohtaisena syynä ottaa huomioon poikkeuslupaharkinnassa. SAK pitää tässä kannassa edelleen.

Toisin kuin mietintö, vesilakiuudistusluonnos lähtee valitettavasti edelleen siitä, että tarkoituksenmukaisuusharkinnan suorittaa oikeudellisten näkökohtien ohella Vaasan hallinto-oikeus ja viime kädessä korkein hallinto-oikeus.

Lopuksi SAK korostaa, että vesien käytössä tulee aina noudattaa kestävä kehityksen periaatteita, jolloin hankkeita punnitaan tasapainoisesti sekä taloudellisesta, sosiaalisesta että ympäristönäkökulmasta. Siksi lakiluonnoksen esitys siitä, että aina ennen luvan myöntämistä tulee suorittaa intressivertailu hankkeen haitoista ja hyödyistä, on perusteltu.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö ry

